

NOTAT Sygeplejerskers vurdering af forebyggelse

I marts 2026 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne af Dansk Sygeplejeråds medlemspanel. Bemærk, at data alene er vægtet på alder. 1207 af de i alt 2295 inviterede medlemmer deltog i undersøgelsen, svarende til en svarprocent på 53%. Dette notat præsenterer resultater vedrørende hvordan sygeplejersker vurdering af forebyggelse i sundhedsvæsenet.

Hovedresultater

- 2 ud af 3 (67%) mener ikke, at der er et tilstrækkeligt fokus på forebyggelse i sundhedsvæsenet generelt.
- Sygeplejerskerne vurderer, at forebyggelsen især styrkes gennem mere tid, stærkere tværsektorielt samarbejde, højere faglighed, tidlige indsatser, gode kommunale tilbud, ledelsesmæssig prioritering, klare arbejdsgange og støtte til borgernes egen mestring.

Forebyggelse i sundhedsvæsenet

Tabel 1 viser, at 2 ud af 3 (67%) mener ikke, at der er et tilstrækkeligt fokus på forebyggelse i sundhedsvæsenet generelt. Dette fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Mener du, at der er tilstrækkelig fokus på forebyggelse i sundhedsvæsenet generelt?

	Alle	DR	KL
Ja	15%	13%	16%
Nej	67%	67%	71%
Ved ikke	19%	19%	13%
Total	100%	100%	100%

Anm. Beskæftigede sygeplejersker, n=1118. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrunding. Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem sektorerne. Kilde: DSR analyse.

Som supplement til tabel 1, er sygeplejerskerne bedt om at beskrive, hvad de mener skal til for, at sygeplejersker kan arbejde mere forebyggende i sundhedsvæsenet.

Vurderingen er, at forebyggelsen styrkes især gennem mere tid, stærkere tværsektorielt samarbejde, højere faglighed, tidlige indsatser, gode kommunale tilbud, ledelsesmæssig prioritering, klare arbejdsgange og støtte til borgernes egen mestring.

En analyse af sygeplejerskernes svar kan inddeles i følgende kategorier:

1. Mere tid til relation, helhed og faglig vurdering. Forebyggelse styrkes, når sygeplejersker får:

- Tid til at lære patienten/borgeren at kende og se hele mennesket
- Mulighed for at screene systematisk og opdage problemer tidligt
- Ro til helhedsorienterede vurderinger og tværfaglig dialog

Tid gør det muligt at forebygge komplikationer, sikre trygge udskrivelser og skabe kontinuitet i forløb.

2. Stærkere tværsektorielt samarbejde og koordination. Forebyggelsen løftes, når der er:

- Tæt samarbejde mellem kommune, region og almen praksis
- Fælles planer, bedre kommunikation og deling af viden
- Tovholdere eller koordinatorfunktioner ved komplekse forløb
- Let adgang til hinandens faglighed (læger, terapeuter, sygeplejersker, pædagoger m.fl.)

Sygeplejersker fremhæver særligt værdien af fælles dokumentation, fælles sprog og klare kontaktveje.

3. Kompetenceløft og faglig udvikling. Svarene viser stor efterspørgsel på:

- Efteruddannelse inden KRAM, psykiatri, hygiejne, palliation, pædagogik, geriatrisk vurdering m.m.
- Flere specialuddannede sygeplejersker (fx APN, forebyggelsessygeplejersker)
- Praksisnær undervisning og mulighed for sparring på tværs af faggrupper

Når fagligheden styrkes, kan sygeplejersker gribe forebyggende ind tidligere og mere kvalificeret.

4. Tidlige indsatser og styrkelse af forebyggelse gennem hele livet. Sygeplejersker peger positivt på flere tidlige indsatser:

- Styrket sundhedspleje – allerede under graviditet og i dagtilbud/skoler
- Indsatser for børn og unge i mistrivsel
- Forebyggende hjemmebesøg til ældre
- Fokus på livsstil og almen trivsel på tværs af aldersgrupper

Disse tidlige greb anses som afgørende for at forebygge senere sygdom og indlæggelser.

5. Bedre tilbud og understøttende funktioner i kommunerne. Forebyggelse fremmes, når kommunerne tilbyder:

- Flere forebyggende og rehabiliterende tilbud
- Akutteams, opfølgende funktioner og sundhedsklinikker
- Let adgang til udstyr, hjælpemidler og støtte til egenomsorg

Særligt muligheden for at handle tidligt i borgerens hjem fremhæves som forebyggende.

6. Klar ledelsesmæssig og politisk prioritering. Mange peger på vigtigheden af:

- At forebyggelse gøres til et strategisk fokusområde
- At ledelser aktivt bakker op om faglig udvikling, tid og prioritering
- At politiske beslutninger understøtter langsigtede forebyggende indsatser

Når forebyggelse er en tydelig prioritet oppefra, løftes det i praksis.

7. Bedre organisering, arbejdsgange og mindre kompleksitet. Flere respondenter beskriver, hvordan forebyggelsen styrkes af:

- Nemme, fleksible arbejdsgange
- Mulighed for at handle direkte på sygeplejefaglige vurderinger
- Klarhed om ansvarsfordeling på tværs af sektorer
- Let adgang til patientdata og opdaterede journaler

Det giver sygeplejerskerne mulighed for at agere proaktivt frem for reaktivt.

8. Fokus på sundhedspædagogik, mestring og borgerinddragelse. Forebyggende sygepleje lykkes bedre, når der skabes:

- Tid til dialog og vejledning
- Letforståelig patientinformation, også digitalt
- Understøttelse af borgerens egen mestring – fysisk, psykisk og socialt

Forebyggelse vokser, når borgere og patienter får viden, støtte og tryghed.